

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec 2.—
za Nemčijo celoletno . . 29.—
za ostalo tuzemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
V opravi prejema mesečno . 1.—70
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto 7.—
za Nemčijo celoletno . . 8.—
za ostalo tuzemstvo . . . 12.—

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostolpna petstvarsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat „ 13 „
za trikrat „ 10 „
za večkrat primeren popust.
Poročna oglasila: zabavila, osmrtnice itd.:
enosolpna po štvrsta po 18 vin.
== Poslano: ==
enostolpna petstvarsta po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izvenemski ne-
delje in praznike, ob 5 uri pop.
Redna letna priloga Vsaki red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/II.
Rokopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herz. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Božične misli.

V slovenskih hišah vlada Božič. Božični duh miru in skrivnostno mehko čustvo nepoznane sreče je objelo duše in se razlilo v srca naših družin. V našem narodu je veliko božične poezije, ker je v njem razvito bogato in neizčrpno versko življenje. Naši ljudje praznujejo Božič, kakor bi ga doživljali, kakor bi se pred njimi vršila velika in neskončna skrivnost učlovečenja. Sinu božjega. Zato je Božič tako tesno spojen z našim ljudskim življenjem in so spomini nanj neizbrisni in prelestni.

Marsikje v mestu so pa ljudje izgubili zmisel za krščanski Božič, ker so izgubili vero vanj. Ostalo je samo ime, zunanji blesk, božična darila, veseli prazniki, božična skrivnost, resnična in vesoljstvo obsegajoča, pa je postala — pravljičica. Tam bo Božič brez pomena in tudi brez odmeva. Tam ni božičnega solnca, ne božične gloriole, ne božične sreče in miru. V kraljestvu smrtne sence ne svetí Luč.

Božič praznujemo, učlovečenje sinu Božjega, večne Resnice in neskončne Ideje, večnega praznora in nositelja vseh idej in vseh načel. Skoro se zdi, da je svet na to pozabil, zlasti pozabila naša javnost.

Človeka kot razumno bitje vodijo njegove misli, njegovi načrti, njegove ideje in načela. Načela so tuč in obenem gonilna sila naše volje in naših dejanj. Vse človeško življenje, njegova zgodovina, kultura, politika, znanost in umetnost se razvija v smeri njegovih idej. Kakoršne ideje, takšna zgodovina! Kako razmetano in razrvano je javno življenje v Avstriji! V preteklih dneh so se odigravali v naši zbornici naravnost klavirni in silno poniževalni prizori. Videli smo, kako in po kaki ceni se avstrijske stranke prodajajo in kupujejo. Vse na prodaj, prepričanje in načela. Pri nas se politične stranke že zdavnaj ne grupirajo po krščanskih načelih, ampak po raznih krvnih, jezikovnih, gmočnih in političnih odnošajih. In to je zlo. Ta politika mora voditi v propast, v duševni nihilizem in močvirje.

Avstrijska politika se je odtrgala od božjega zakona, izražena v krščanskih idejah in gre svoja pota, polna krivic in nasilja. Zato vlada med nami taka politična mizerija.

Strankarsko politično življenje je v Avstriji zašlo tako daleč, da so ljudje pozabili na fundamentalna načela krščanskega pravoslovja in na priproste resnice družabnega miru, reda in skupnosti. Namesto krščanskih načel pravičnosti, pravosti, vodijo stranke hipni uspehi, poti sebičnosti, koristi, slavo, vladne servilnosti, osebne koristi in politični oportunitizem. Načelna polja se umikajo »višjim«
zahtevam, zahtevam stranke.

Nikar se ne dajmo motiti od take politike. Taka politika je lahka, prijetna, dobičkonosna, a pogubna. Bog kaznuje tudi take grehe in take stranke. Na svetu niso same osebne zmote in osebni grehi ampak tudi narodni in strankini grehi. Narodi in stranke, ki tako breznačelno politiko odobravajo, sankcionirajo in podpirajo, ne bodo ušli mlačevalni roki.

Naša moč ne sme biti samo v glasovih in v oblasti, ampak v večnih načelih. Stranke niso večne, načela so večna. Stranke niso nepremagljive, božja načela so nepremagljiva, ker imajo božjo moč. V imenu in v blagor strank se danes tolerira in prenaša še tako kršenje in žaljenje pravičnosti, še tako nestrpnost in absolutizem.

Med našim ljudstvom živi in gori verska zavest: narod ima svoje hibe kakor jih ima vsak, ali živa vera v božjo moč, in resničnost katoliškega verstva mu gleda iz njegove duše. Ljudstvo bo šlo za nami toliko časa, dokler bo videlo in čutilo v nas varha in branitelja njegove pravosti, žive vere in katoliških načel. Kadar pa vidi, da tisti, ki je predstavlja, ne žive, ne delajo in ne govorijo tako kakor samo živi, dela in govori, se bo obrnilo. Ljudstvo hoče, da se dela in izvršuje njegova volja tudi v tem oziru!

Avstrijski javnosti božičnega duha! »Blagor narodu, katerega Bog je Gospod!«

V znamenju obstrukcije in absolutizma.

Dunaj, 23. decembra 1913.

Pesimisti sodijo, da klenka parlamentarizmu v naši državni polovici že mrtvaški zvonec. Celo socialni demokrati pišejo članke, v katerih napovedujejo absolutizem seveda pod ustavno krinko znanega § 14. Današnja zbornica seja je kazala vso bedo, v kateri se parlamentarizem zdaj nahaja. Voz je

obtičal v močvirju rusinske obstrukcije, ugleda parlamentarizem nima več veliko. Kar ga je še imel, ga mu je vzel znani po Dlugoszu odkriti podkupovalni škandal. Razpravo o nakazilni postavi je danes zbornica končala, a Rusini so na to izjavili, da bo vsak rusinski poslanec dvakrat stvarno popravljal. Pet Rusinov je danes govorilo, a 30 jih še čaka na besedo, če ne zmešetarji vlada z njimi čez praznike vsaj začasne sprave. V ponedeljek 29. in v torek 30. t. m. sta seji poslariške zbornice napovedani. Ob koncu seje sta pa dva Poljaka želela vlado s § 14. Socialni demokratje so ugovarjali, a vlada najbrže ustreže želji Poljakov in sebi, pa zbornico odgodi in si s § 14. dovoli, kar potrebuje. Krščanski socialci pa sicer tiho a vztrajno delajo na to, da se državni zbor razpusti, ker bi radi zopet osvojili Dunaj.

DLUGOSZOV ODSTOP.

»Wiener Zeitung«
najbrže 27. t. m. objavi, da je cesar pritrdil, da Dlugosz odstopi. Sledil mu bo najbrže sekčni načelnik naučnega ministrstva dr. pleh. Cviklinski, a imenovan ne bo takoj. V Gorlico so na nekem shodu zborovalci izjavili, da Dlugoszu popolnoma zapajo.

IZ GOSPOSKE ZBORNICE.

Davčna komisija gosposke zbornice je sklenila, kakor »N. Fr. Pr.«
poroča, da se zvišaj osebna dohodnina v nižjih stopnjah po 10 in ne po 20 vin., kakor se je prvotno poročalo. Tudi gosposka zbornica letos ne bo imela božičnih počitnic, marveč zboruje 29. in morebiti tudi 30. t. m. ne glede na to, če poslariška zbornica nakazilno postavilo sprejme ali ne. Gotovo je, da pari izpremene zakonski načrt o osebni dohodnini.

Socialno zavarovanje.

Na Francoskem se bo predložila v kratkem nova postava o socialnem zavarovanju, ki pomeni napredek postave iz leta 1908. Ta je bila ločena v tri dele, pridobitev lastne hišice, zavarovanje za slučaj smrti za 1200 frankov, in letno rento 720 frankov, če zavarovanec doseže 60. leto. Vse to za 15 centimov na dan! Pokazalo se je pa, da se preveč zahteva od delavca, če mora deliti na tri dele svoje zavarovanje. Vlada name-rava z novo postavo zjediniti vse tri zavarovanja.

Zgled naj pojasni namen postave.

Oče - delavec hoče zavarovati svoje-ga novorojenega otroka. Pri drž. blagajni dobi konto-knjižico, na katero plača v mesečnih obrokih po 15 centimov na dan. Ko doseže otrok 25. leto, je zavarovalna svota narasla na 1.336 frankov. Po veljavni postavi postane lahko sedaj lastnik male hišice za 6.500 frankov, ker mu je treba plačati samo peti del kapitala, ostali del pa obrestuje in amortizuje v letnih obrokih, ki so pa nižji, kakor pa navadna najemščina. Če umrje prej, preden je popolnoma poplačal svoj dolg, dobe vseeno dediči hišico, ker je postava iz leta 1908 potom kombinacije za zavarovanje že zato skrbela, in ni jim treba ničesar več plačevati.

Če pa zavarovanec nadaljuje mesečno doplačevanje po 15 centimov na dan, kakor je pričel njegov oče, si osigura rento 720 frankov, ako doseže 60. leto starosti. Če umrje pred 60. letom, dobe dediči zavarovalnino 1200 frankov, dobe pa tudi to zavarovalnino, če umrje po 60. letu, to je v posestvu poprej imenovane letne rente. Vdova si lahko vsaj nekaj pomaga z 1200 franki.

Brez vsakih formalitet si delavec na podlagi te postave osigura lep čeden dom, osigura svojo starost, in konečno svojem zapustu čedno zavarovalnino; in vse to za 15 centimov na dan.

Koliko nepotrebne denarja izda delavstvo za pijačo! Kako lahko bi si družinski oče prihranil 15 centimov — 15 vinarjev na dan in s tem pomagal rešiti rešitev tako važnega socialnega zavarovanja. Gotovo bi bilo zanimivo proučiti to postavo, zavarovalno kombinacijo. Le ne preveč uradnega aparata. Gotovo bi tudi pri nas zadostovale drž. blagajne kot vplačilna mesta za zavarovalnino. Vplačilno knjižico pa shrani delavec kot dokument, če je treba priložiti v slučaju realizovanja zavarovalnine. Upravni stroški bi bili minimalni, in bi vsak zavarovanec za se skrbel, da redno plačuje. Koliko bi bile naše občine razbremenjene, ki morajo po sedanjih naši postavi nositi ogromna bremena za preskrbovanje ubogih in hiralcev.

REFORME V RUSKI PRAVOSLAVNI CERKVI.

Ze nad leto dni je v Peterburgu delovala posebna pravoslavna cerkvena komisija, ki je imela sestaviti načrt za čas primerne reforme v ruski pravoslavni cerkvi. Komisija je te dni dovršila svoje delo in se bo njen reformni

Sveta noč.

Uri je tihi
me prebudila
s toplimi dihi:
Čista kot rosa
pesem je moja
polna zanosa.

Ali ne čutiš
moje ljubezni,
ali ne slutiš?
Moji zakladi
divno globoki
kakor prepadi.

Jasna kot žarek
sleherni spremljam
tvoj preudarek.
Moje višine
kakor veseli
dan ženitnine.

Bodi moj gost!
K sebi te vabi:
rajska skrivnost.
Silvin Sardenko.

LISTEK.

F. M. Dostojevski:
Deček pri božičnem drevescu.
Iz ruščine prestavil M. Kačur.

Še zelo majhen deček, šest let star ali celo manj, se je zjutraj predramil v vlažni in mrzli kleti. Zavil je bil v

nekak plašček, ves se je tresel vsled mraza. Izdihaval je belo soparo in je nalašč, sedeč v kotu na zaboju, globoko dihaval sapo iz ust in se zabaval, ko je gledal kako izginja. Zelo se mu je zahotelo po jedi. Nekoliko časa je hodil vsako jutro k deski, na kateri je ležala njegova bolna mati na pogri-njalu, tankem kakor cvrtje, s snopom slame pod glavo mesto blazine. Kako je neki prišla semkaj? — Najbrže je prišla s svojim sinom iz tujega mesta in tu zbolela. Najemniki kotov so se razpršili, bil je praznik, in edini, ki je še ostal, je ležal pokrit z dolgim plaščem že ves dan pijan kakor mrtve in ni pričakoval praznika. V drugem kotu je stokala na revmatizmu obolela osem-desetletna starka, ki je preje služila kot pestunja, a sedaj je zapuščeno umirala, zdihovala, mrmrala in godrnjala nad dečkom tako, da se je že bal bližati se njenemu kotu. Vode se je napil v veži, a kruha ni mogel dobiti niti skorjice nikjer in sedaj je šel že desetih buditi svojo mamico. Naposled se je začel dolgočasiti v temi: že davno se je zvečerilo, toda luči niso imeli navado prižgati. Pobožal je mamico po licu in se začudil, da se ni prav nič zgenila in je postala mrzla kot stena. »Zelo hladno je že,«
je pomislil, nevede položil svojo roko na ramo spavajoči, potem dihnil v svoje prste, da bi jih nekoliko ogrel, naen-

krat pa poiskal na stolu svojo kapico in natihoma, tipajoč pred seboj, odšel iz kleti. Ze preje bi rad ušel, da se ni bal zgoraj pri stopnjicah velikega psa, ki je ves dan čuval pred sosednimi vrati. No, psa ni bilo več, in naenkrat je prišel na ulico.

O moj Bog! kakšno mesto! Nikdar še ni videl kaj sličnega. Tam, odkoder je prihajal on, je vladala po noči tako črna tema, eno samo okno je bilo na ulico! Vrata majhnih lesenih hišic so se zapirale, vsi se zapirajo v hiše in kmalu je zalajala cela jata psov, sto in tisoč jih je tulilo in lajalo vso noč. Mislil si je, da bo zunaj toplejše in da bo dobil kje brane — toda sedaj, kaj naj bi neki jedel! Kakšno vrvenje in grmenje, — kolikšna množica ljudi, konj, voz, pa mraz, mraz! Urno tekoči konji so povzročali mrzel veter, iz gobcev so sopli kadečje se soparo; skozi rahli sneg so zvenele njihove podkve ob kamenju, vse je tako bučalo. O Bog, tako rad bi jedel, kakeršenkoli kosček naj bi bil. — Naenkrat je prišlo dečku zelo slabo.

Poglej, že zopet ulico, — oh pa kako široka! Tu bi ga najbrže takoj povzili; kako vsi kriče, begajo semtertja in jedo, kakšna gnječa, gnječa! A kaj je to! Oj kako veliko okno! Za oknom je soba, v kateri stoji drevesce do stropa; to je božično drevesce, polno svečic, zlatih papirčkov in jabolk; po-

leg so punčke in konjički. Po sobi te-kajo otroci, snažni in lepo oblečeni, se smejejo, igrajo, jedo in pijejo, kar-koli kdor hoče. Glej, sedaj je začela plesati deklica z dečkom, oj kako kras-no dekletce je to! Čuj, tudi godba se sliši skozi okno; deček je gledal in se čudil, že se je skoro celo nasmehnil, toda tako ga je zazeblo v prste na nogah, na rokah so mu že čisto pordečili, da jih ni mogel več premikati, komaj je še zgenil. Tedaj se je deček hipoma spomnil, zakaj ga tako zebe v prste, zaplakal je in zbežal naprej. In tedaj je zopet videl skozi okno sobo. Tudi tam je stalo drevesce, na mizah pa — raznovrstno pecivo: mandeljeve torte, rdeče in rumene. Za mizo sede štirje bogati gospodi, ki podarijo vsa-kemu došlemu pecivo. Trenutno so se odprla vrata in prišlo je mnogo gospo-de. Deček se je splazil v hišo, odprl vrata in vstopil. Oh, kako so zakričali nad njim in ga začeli goniti ven! Neka gospa je naglo pristopila k nje-mu, mu stisnila v roko kopejko in mu sama odprla vrata na ulico. Kako se je prestrašil! Kopejka se je stakljala in zazvenela po stopnjicah; ni mogel stisniti rdečih prstkov in jo obdržati. Deček je odhitel in prišel zelo, zelo hitro, sam ni vedel kam. Rad bi zajo-kal, a se je bal in je bežal, bežal in si dihal v roke. Nato se ga je polasti-la žalost, hipoma se je začutil tako sa-

načrt predložil splošnemu ruskemu cerkvenemu zboru, ki bo sklican 1. 1914.

Bistvene točke reformnega načrta so približno te-le:

Sv. sinod, čegar člani so se do sedaj brez izjeme imenovali, bo v bodoče sestavljen iz 12 metropolitov, nadškofov in škofov in predsednik mu bo patrijarh. Metropolitji bodo stalni člani sv. sinoda, škofje se pa imenujejo. Sv. sinod je najvišja oblast ruske cerkve, ki odločuje v vseh zadevah, ki spadajo v kompetenco cerkvenega zbora; sv. sinod je neposredno podrejen carju in ivori najvišje cerkveno sodišče. Sv. sinodu je poverjeno nadzorstvo nad vsemi verskimi šolami in ima paziti nad izdajo knjig in spisov verske vsebine.

Dosedanje agende višjega prokuratorja sv. sinoda se znatno omeje in preidejo v patrijarhove roke, ki bo v cerkvenih stvareh občeval neposredno s carjem. Višjemu prokuratorju ostanejo v bodoče le juridične cerkvene zadeve, v katerih bo odločeval, in pa vodstvo pisarne sv. sinoda. Toda tudi patrijarh ne bo član vlade, katera potemtakem ne bo imela nobenega neposrednega vpliva na tok cerkvenih stvari.

Ekonomska germanizacija.

Francoski publicist Jaffre du Pontcray je napisal pod vtiškom anekdote Bosne in Hercegovine zanimivo knjigo „Allemands contre Slaves“ (Nemci zoper Slovane), kjer na več mestih opozarja na gospodarsko stran „Drang-a nach Osten“, da si hoče namreč pangermanizem z gospodarsko infiltracijo jugoslovanskih dežel pripraviti tla za politično in narodno osvojitve. Isti pojav moremo vsak dan opazovati pri nas, in če bi se kaj dovolj, nas prepriča o tem spis Wilh. Heinza „Südösterreich—ein deutsches wirtschaftliches Zukunftsgelände“, ki ga je izdalo društvo „Südmarka“ v Gradcu. Navesti hočemo iz njega najznačilnejša mesta.

V industriji, pravi Heinz, je našlo nemstvo v slovenskih deželah svojo najkrepkejšo oporo. „Sie hat sich hier als Bahnbrecherin der Germanisation erwiesen, indem sie auf die slavische Landbevölkerung wirtschaftlichen Einfluß gewann und diese zur Erlernung der deutschen Sprache und schließlich zum Anschluß an das Deutschland veranlaßte. Überdies trug sie viel zur Ansiedlung deutscher Beamten, Vorarbeiter, Professionisten und Geschäftsleute bei, so daß auch in gesellschaftlicher Hinsicht der deutsche Einfluß bald tonangebend wurde“.

Najbolje nam pojasnijo to trditev nekateri primeri iz naših krajev, ki jih navaja Heinz. Nam bo zadostovalo par tipičnih slučajev. Tako n. pr. boroveljski okraj na Koroškem, kjer so Nemci napredovali od l. 1900—1910 od 26% na 44%. Vzrok pušarska industrija v Borovljah. Padec Šoštanj na Štajerskem, ki je bil nad 80 let v slovenskih rokah, je v veliki meri delo tovarne „Fr. Woschnagg und Söhne“. Na isti način širi Celje svoj vpliv v okoliški občini, Storeh in na Teharju. Ravno tako tudi Maribor, katerega vpliv bo gotovo še večji, ko bodo dovršeni elektrarni na Felberjevem otoku pri Mariboru in na Fali. Zadnje gradi „Steyermärkische Elektrizitätsgesellschaft“ s kapitalom 18 milijonov kron in bo imela 35.000 konjskih

sil. Obe podjetji imata namen okrepiti nemško ekspanzivnost proti zapadu (v dravski dolini) in proti severu (zveza s Spielfeldom). Vso pozornost zasluži načrt za mesto Ptuj, o katerih piše Heinz: „Ein Mittelpunkt ungeahnter industrieller und wirtschaftlicher Zukunft wird schliesslich die wackeren Draustadt Pettau werden, wo von der neuen Gesellschaft „Pottovio“ die Vorbereitungen zur Gründung einer grossen elektrischen Wasserkraftanlage, bezw. einer Überlandzentrale—der grössten in ganz Mitteleuropa!—getroffen werden. Ganz Süd- und Oststeiermark wird hoffentlich bald mit elektrischer Kraft versorgt werden und viele lohnende Industrie- und Gewerbebezüge, deren Gründung bisher mangels billiger, geeigneter Kohlen scheiterte, könnten dann unter den besten Vorbedingungen ins Leben gerufen werden.“

Pa tudi v manjših krajih na deželi imajo nemška industrijalna podjetja z narodnostnega stališča velik pomen, da, tu še v toliko večji meri, ker postane ravno v majhnih krajih nemški družabni vpliv (priseljenski uradnikov, trgovcev itd.) kmalu merodajen. Takih točk je zlasti na Sp. Štajerskem mnogo, v prvi vrsti Pragerskem, potem pa Peko pri Polčanah, Muta, Slov. Gradec, Polzela, Sevnica, Hrastnik, i. dr.

Spodnje Štajersko je pa tudi glavni predmet nemške naseljevalne akcije, s katero se sistematično bavi „Südmark“ in v novjšem času tudi „Heimstättenbank“ in o kateri pravi Heinz, da je najbolj zanesljivo sredstvo za ponemčevanje.

To so najvažnejši podatki iz Heinzevega spisa. Dostavil bi le še to, da se Nemci na vso moč trudijo, uporabiti za svoje načrte tudi kapital iz Nemčije in Švice in da se jim je to tudi marsikje posrečilo (n. pr. elektrarna na Fali).

Slovenci smo žal le pasivni gledalci velikopoteznega industrijalnega razvoja, ki se vrši na naši zemlji. Glavni vzrok naše pasivnosti ni pomanjkanje kapitala, ampak pomanjkanje podjetnega duha in tehničnih spretnosti, pa tudi pomanjkanje organizacij, ki bi si stavile za nalogo, izvesti naš kapital iz rezerve. Kako se je delalo v tem oziru pri Čehih in se še neprenehoma dela, o tem ima mnogo poučnega znana Hubkova knjiga „Menschen und Arbeit“ (1904), pa tudi brošura „Program národohospodárského sboru jihočeského“. S sistematičnim delom bi lahko dosegli gotovo tudi mi precejšnje uspehe, da si ne udajamo iluziji, da bi bilo kdaj mogoče popolnoma izriniti tuj kapital.

Ali niti z nemškim kapitalom ustanovljena industrija ni, da bi morala imeti za neizogiben nasledek — germanizacijo. Nemška mesta so jezikovni otoki, katerih prebivalstvo se že sedaj do dveh tretjin rekrutira iz slovenskih okrajev. Rastoča industrija bo ta priliv še povpspešila in omejila izseljevanje v Ameriko in preselejevanje v nemške alpske dežele, ki nam je zlasti slednje ugrabilo tisoče ljudi. Vsi ti se bodo selili sedaj v naša mesta in ni dvoma, da jih bo s vztrajnim in zavestno—smotrenim delom mogoče ohraniti za slovenstvo. Tu ima važno narodno—obrambno nalogo krščansko—socialna delavska

organizacija, strokovna in politična. Manjšinski odseki v naših akademskih društvih naj bi širili v svojih vrstah umevanje za njeno važnost in naj bi skušali doseči ideal, da je vsak manjšinski delavec — delavski organizator.

Obrambna društva pa naj več pozornosti posvečajo naseljevalnemu delu, ki je po mojem mnenju najvažnejša panoga narodne obrambe. Dasi imamo Slovenci krasno priliko učiti se v tem oziru pri Čehih, še vendar nismo osnovali nobene institucije, ki bi bila protiutež tozadevnemu delu „Südmark“ in „Heimstättenbank“. Predlogov, podanih na merodajnih mestih, sicer ne manjka, toda zaman čakajo izvršitve.

Obstanek, usoda našega naroda je v naših rokah. Sami si gradimo svojo bodočnost. Nikdar sicer ne bo prišel trenutek, ko bi mogli reči, da je naš obstoj izven vsake nevarnosti, toda če se bomo branili in borili z žilavo vztrajnostjo, tudi ne trenutek, ko bi si morali priznati, da smo „na smrt obsojeni“.

F. St.

Skrbi milijonarjev.

Največja skrb, ki pretresa ljudi, ki so si tekom življenja nagrabili velika denarna sredstva, je ta, kako bi to ohranili za večne čase svojim naslednikom. Ako se namreč premoženje razdeli med otroke, se zgodi, da že tretji člen pride na nič, oziroma vsaj na majhno vrednost. Pričeti morajo ti znova nabirati, ako hočejo priti do zopetne moči. Razmere pa postajajo danes na svetu take, da so Rockefellerji nemogoči. Iz nič, danes ni mogoče priti do milijard, kakor so prišli ameriški milijonarji, ko so pričeli svojo kariero kot navadni delavci.

Praded Rothschildov, Amschel Rothschild, ki je pred stoletjem nagrabil velike milijone, je že sprevidel, da bodo njegovi potomci morali navzdol, ako se bo premoženje delilo med nje. Izdelal je v obrambo družinski zakon, glasom katerega se premoženje ne sme razdeljevati med družinske člane, ampak podedujejo vsi moški člani kot skupno last. Izvolijo si svojega načelnika, ki je vedno najstarejši med njimi. Ženskim članom pa izplačujejo gotove odstotke kot doto. Da pa sploh ni treba izplačevati dot, se po večini ženijo med seboj. Tako premoženje celokupne rodbine vedno rase, in šteje danes več milijard.

Tudi v Ameriki so izkušali ondotni dolarski baroni, kako bi svoje milijarde ohranili rodbini. Millijarderja Astor in Vanderbild sta napravila tudi družinski zakon, po katerem podeduje vse premoženje vedno le starejši sin, dočim se morajo ostali sinovi ozir. hčere, zadovoljiti z majhnimi deleži, ki so pa vendarle tako visoki, da so preskrbljeni za celo življenje. Vendar ta način skrbi le za najstarejšega, dočim so drugi več ali manj prepuščeni svoji usodi.

Starí Rockefeller je tudi že skušal ustanoviti nekaj leti nek zakon, po katerem bi se iz vsega njegovega premoženja napravila ustanova »Rockefeller«. Od dohodkov te ustanove bi se gotovo, toda le neznaten del porabilo za dobrodelne namene, dočim bi do ostalih dohodkov imeli pravičnó njegovi dediči. Na ta način bi bili potomci Rockefellerja nekaki penzionisti, z za večne

čase zagotovljenimi bogatimi dohodki. Zveza vlada v Washingtonu, pa te »idealne« ustanove ni hotela sprejeti. Starí Rockefeller, ki je iz navadnega delavca postal »petrolejski kralj« in milijarder, si sedaj na stara leta ubija glavo, kako bi ohranil, kar je izsesal in pridobil tekom dolgih let, svojim naslednikom.

Carnegie, ki je letos preminul, ni zapustil nobenega rodbinskega zakona.

Zanimiv in resničen dokaz iz tega je, da denar še ne osreči človeka. Le tisti je osrečen in zadovoljen, ki je zadovoljen s tem, kar ima, oziroma kar lahko doseže.

Dnevne novice.

— Slovincem, ki so blagih src. Kakor vsako leto se tudi letos obrača »Slovenska Straža« do blagih src, da bi ji priskočila na pomoč pri prireditvi božične. Nemški »Schulvereine« in »Südmarka« ravno z bogatimi božičnicami vjameta največ slovenskih otrok. Zato moramo napeti vse sile, da to po možnosti preprečimo. Še nobeno leto ni došlo na »Slovensko Stražo« toliko nujnih in res uvaževanja vrednih prošenj za božičnice, kakor ravno letos. Težko bi nam bilo le eno prošnjo zavrniti. Zato Vas nujno prosimo pomoči. Osrečite s svojo radodarnostjo obmejne Slovence! Nabirajte, darujte! V tej nadi želi vesele praznike in srečno novo leto Slovincem »Slovenska Straža«.

— Nevoletna voščila. Velec. ljubljanske in zunanje tvrdke tem potom opozarjamo, da se oglasi za novoletno (Silvestrovo) številko »Slovenca« morejo sprejemati le še do včevši 29. decembra.

— O tiskarskem gibanju jako na široko piše socialnodemokratska »Zarja«. Zaletava se v prvi vrsti v »Katoliško tiskarno«, češ, da bi bila njena dolžnost podvreči se vsem zahtevam socialnodemokratskega vodstva tiskarske organizacije. »Zarja« stavi v prvo vrsto medno vprašanje in pri tem zavira, da »Katoliška tiskarna« v tem oziru ne stori popolne socialne dolžnosti. Če bi bila »Zarja« pravična, bi povedala, da se »Katoliška tiskarna« prav nič ne upira medznim zahtevam, da se pa nikakor ne uda zahtevi, da bi bila popolnoma odvisna od delavske posredovalnice socialnodemokratskega tiskarskega vodstva. Morda so besede, s katerimi v tem oziru sedaj v tiskarskem gibanju socialni demokratje vabijo delavstvo, lepe, kako bo pa z delavstvom mesocialnodemokratskega mišljenja, če bo končno tudi pri službenem posredovanju popolnoma pod peto rdečih terorizatoriev, si lahko še naprej predstavljamo. Svoje so-mišljenike, če tudi ne preveč sposobne, bi urinili na najboljša mesta, drugi, če tudi najbolj sposobni, bi se pa morali zadovoljiti z najslabšimi tiskarnami in bi v tem oziru posebno strokovni razvoj nadarjenega tiskarskega naraščaja najbolj trpel. Kakor rečeno; napeli bomo vse strune, da gospodje okolu »Zarje« ne dožive, da bi se mi v tej točki udali. Naposled nam gospodje v naši tiskarni kar ukažejo, da moramo ustaviti izdajanje »Slovenca«, namesto nje pa brezplačno tiskati — socialnodemokratsko »Zarjo«. Tak položaj bi bil enkrat »Zarji« menda vendar po volji. Sicer naj pa gospodje okolu »Zarje«, ki imajo za delavstvo samo cenene besede, po-

mega, zapuščenega. — Toda, kaj je zopet to! Stala je množica ljudi in se žudila: na oknu za steklom so bili trije možički oblečeni v rdeče in zelene obleke in popolnoma taki kakor živi. Starejši mož sedeč na stolu igra na večje gosli, mlajša dva, stoječa zraven njega, igrata manjše. Po taktu so pri-trjevali z glavami, gledali drug na drugega in njihova usta so se gibala, govorili so, popolnoma gotovo so govorili, akoravno se ne sliši skozi okno. Sprva je deček mislil, da so živi, a ko je uganil, da so ponarejeni, se je sam sebi nasmejal. Nikdar še ni videl takih igrač in ni vedel, kaj naj bi to pomenilo. Jok ga je hotel posiliti, a ti možički so tako smešni. Nenadoma je začutil, da ga je nekdo zadaj potegnil za suknjice: velik, hudoben deček je stal poleg njega in stresel za glavo, mu vzel čepico in ga sunil z nogo. Deček je padel na zemljo, takrat pa so ljudje zakričali, on pa je brez zavesti poskočil in bežal, bežal in naposled pribežal, sam ni vedel kako, čez prag na tuje dvorišče, — in se vsedel za vrata: „Tukaj me ne najdejo, ker je emno.“

Sedel je in se skrčil, vendar se ni nogel oddahniti od strahu. Naenkrat — popolnoma nenadoma — mu je pa postalo tako zelo prijetno: nepričakovano ga je prenehalo zebsti v roke in

noge in postalo je tako toplo, tako zelo toplo kakor na peči; in zahrepenel je: ah, da bi mogel zaspati! Kako prijetno bi bilo tukaj snivati! „Nekoliko posedim, potem pa pojdem zopet gledat možičke,“ tako je rekel in se nasmešnil, ko se je spomnil nanje: „Popolnoma kakor bi bili živi!“ ... Zazdelo se mu je, da sliši, kako je zapela mati nad njim pesmico. „Mamica, jaz spavam, oh kako prijetno je tukaj spati!“

„Pojdi, greva k božičnemu drevescu sinko!“ je zašepetal zopet tihi glas nad njim.

Premišljeval je, ali bi bila to njegova mati, — toda ne; kako bi ga pač kdo spoznal? Videl ni, a čutil je, da se je nekdo sklonil nad njim in ga v temi objel, on pa mu je podal roko in ... kar nenadoma oj, kakšna svetloba! Kako krasno drevesce! Ali ni to božično drevesce, takih še ni nikdar videl! Kje neki se nahaja sedaj? Vse se blišči in žari, okrog drevesca pa so fantki in punčke — a to niso ponarejeni dečki in deklice, ti so živi, oj pa kako lepi. Vsi so tekali k njemu, vsi so se zbirali okrog njega in vsi so ga poljubljali. Vzeli so ga s seboj in tudi on je tekal z njimi. Tedaj pa je zapazil mamico, ki se mu je smehljala in radostno gledala nanj.

„Mama, mama! Oh kako prijetno

je tukaj,“ ji je zaklical in zopet in zopet se je poljuboval z otroki. Hitro jim je začel pripovedovati o možičkih, ki jih je videl v oknu. „A kdo ste vi dečki? Kdo ste ve, deklice?“ jih je izpraševal, se smejal in jih poljubljaj.

„To je božično drevesce,“ so mu odgovarjali. „Na božič je tukaj vsako leto božično drevesce za one, ki nimajo svojega ...“

In spoznal je, da so vsi dečki in deklice taki kakor on, otroci, izmed katerih so nekateri zmrznili že v korbicah, v katerih so jih izpostavili na stopnjice pred vrati peterburških uradnikov; nekateri so se zadušili na Finskem v hiši za najdenke, ko so jih pitali, tretji (za časa samarske lakote) na izsušenih prsijah svojih mater, četrti so se zadušili v vagonih tretjega razreda vsled smrada. In vsi ti so sedaj tukaj zbrani, lepi kakor angelčki na božič, on sam je sredi njih in jim podaja roke in blagosiljavajo jih njihove matere — — — Tudi matere teh otrok stoje tukaj nekoliko stran in jokajo. Katerakoli spozna svojega sinka ali hčerko, prihitite vse k njim in jih poljubljajo, zlastnimi rokami jim otirajo solze in jih tolažijo, naj nikar ne jokajo, ker jim je sedaj tako dobro ...

Tu doli na zemlji so našli jutraj za vrati mlado trupelce dečkovo, ki je tja pribežal in zmrznil — — —

Prad volitvami in po volitvah.

Mraz, strpensk mraz je pritisk in pud nugam blusga iblanskega žepana in tku dalje, gspuda Ivana Hribarja, ke je stavu na cerklanskem pul za enmo grmoujam, je škripu sneg, kokr de b hrustu frišne preste.

Gespud Hribar pa ni hrustu prešt, ampak ubiru lep purmanu beđer in pa pehtranu štrukl je prgrizvou zraven iz velikmo apetitam, ud časa du časa pa je pugldvou svetla toplarca, ke je slunela zraven nega naslonena na gr-

skrb, da bodo uslužbenci v avstrijskih socialnodemokratskih konsumnih društvi prišli do takega gnetnega položaja in delavnega časa, kakor ga že sedaj imajo uslužbenci v »Katoliški tiskarni«, pa bodo enkrat za delavstvo nekaj praktičnega iz svojega napravili.

+ Iz deželnozborskega volišča v Trzinu. — Slovenski liberalci se udinjajo Nemcem. Z brezmejno sirovostjo se zagnala »Sava« v župana in župnika trziškega. Ali ni sram slovenskega časnika, da se tako daleč spozabi? Računati mora narodno-napredna stranka, da nima nobene moči v meščanstvu volilnih okrajev Kamnik-Radovljica-Trzin, in da je navezana le na liberalno uradništvo in pa na — Nemce, ki pa gotovo zastoj ne bodo delali tlako narodno-napredni stranki. Tako je dobil dr. Pestotnik v Trzinu 11 uradnih glasov, dr. Gregorič nobenega, dr. Pestotnik 20 nemških glasov, dr. Gregorič 3, drugih meščanskih glasov dr. Pestotnik 32, dr. Gregorič 77. Številke jasno govore in dokazujejo, da profesor Reiser ni prišel zaman v Trzin prositi s kandidatom dr. Pestotnikom vred nemških glasov in javno govoriti na shodu slovenske narodno-napredne stranke za slovenskega kandidata dr. Pestotnika — nemško. Mora pač že narodno skrajno demoralizirana biti stranka, ki se poslužuje takih sredstev. S pomilovanjem so morali Nemci poslušati na shodu to ponižanje narodno (!) -napredne stranke. Trziški slovenski meščani so v ogromni večini obsojili to narodno (!) -napredno stranko in volili Slovenca poštenjaka, dr. Gregoriča. Kakor v Kamniku in Radovljici, ima tudi v Trzinu dr. Gregorič ogromno večino meščanov na svoji strani. Ker si sedaj liberalci drugače pomagati ne morejo, pa psujejo. Res pomilovanja vredna taka stranka, še bolj bi pa bil naš narod pomilovanja vreden, če bi bil izročen taki stranki. Da se to ne zgodi, naj bo skrb vsakega zavednega Slovenca.

+ Šulferajnska šola v Peklu pri Poljčanah. Letošnje šolsko leto prineslo je našim nemškutarjem veliko razočaranje; blizo 30 otrok manjše kakor lani se je oglasilo za peklenko Razsekarjevo šolo. Ljudje pač vedno bolj spoznavajo, da so takšne šole za slovenske otroke naravnost škodljive. Toda naši nemškutarji pod vodstvom vedno treznega gospoda Novosada so popolnoma drugačnega mnenja, češ vsega je kriv domači župnik. Zato so se zbrali in posvetovali, kako bi ga vjeli v besedi. Kakor nalašč sta se našli dve župniku zelo gorki priči, Baumanova natakarija in njen ženin, ki sta trdili, da je župnik imenoval peklenko šolo »eine Verdummungsschule«. In naščuvali so šulferajnskega učitelja, da sta tožila. Ker je sodnik dr. Fohn bolj verjel pričama, kakor župniku, ki je odločno zanimal rabo besede »Verdummungsschule«, je bil isti obsojen. Ptujsko teslo »Stajerca« seveda laže, da je župnik »milo prosile« poravnave; župnik ni imel kaj prositi. Saj ni nikogar žalil. Zato se je uležil priziv; zakaj tudi v slučaju, da bi bil župnik res rabil besedo »Verdummungsschule«, bi še s tem ne bil žalil učitelja, ki pač mora podučevati popolnoma slovenske otroke v nemškem jeziku, ampak bi bil samo opravičeno grajal tak šolski sistem. Nedavno je sam učitelj nemške šole v Pekrah

izrekel krilate besede: »Unsere Schule ist die reinste Vertrottelungsschule«; mož gotovo ni hotel ponižavati samega sebe, ampak je hotel le obsoditi šolski sistem, ki sili učitelja slovensko dečo podučevati v njej nerazumljivem jeziku.

— »Glavna« tlači liberalce kot mora. Grehi, ki so jih zakrivil liberalci s tem zavodom so toliki, da jih slovensko ljudstvo ne bo pozabilo nikdar. Umevno, da bi se zato liberalci radi otresli tega bremena. Sedaj dokazujejo po »Slovenskem Narodu«, da je bil Jošt sprejet k Zadrufni zvezi v Ljubljani že l. 1905, ko je bil še revizor celjske, samo z namenom, da bi uničil »Glavno«. To je prostaška laž. Jošt je bil provizorično sprejet k Zadrufni zvezi v Ljubljani za notranja pisarniška dela par mesecev pred polomom »Glavne«. »Glavne« Zadrufni zvezi ni bilo treba nič uničevati, ker je bila »Glavna« že prvo leto pasivna in bi bila morala iti v konkurz, če bi bili liberalci — poštenji. Pika!

— Gospod Josip Jenko, profesor iz Trsta, je napravil na Dunajskem vseučilišču doktorat iz paganskega in krščanskega modroslovja iz vzhodnoevropske (glavni izpitni predmet), to je iz bizantinske, bulgarske itd. in rimske zgodovine in iz zemljepisja. Prof. Jenko, ki je bil svoječasnno na višji gimnaziji ljubljanski od prve do osme šole prvi odličnjak, ima med srednješolskimi profesorji največ izpitov. On je tudi znanstveno delujoč. Njegovi znanstveni spisi so našli v evropskih in izvenevropskih učenih krogih splošno priznanje.

— Klub narodno-naprednih deželnih poslancev je izvolil za predsednika dr. Tavčarja, za podpredsednika dr. Novaka, za tajnika Milana pl. Šukljeja.

— Osebnosti iz državne službe. Ministrski podtajnik v notranjem ministstvu je postal okrajni komisar dr. Rudolf Andrejka plem. Livnograd. Adjunkt k. kr. tobačne režije je postal oficijal Henrik Tovazzi, asistent pa praktikant Oliver pl. Constantini v Rovinju.

— Garnizijske izpremembe l. 1914. Militarische Korrespondenz javlja, da izvedejo leta 1914 več garnizijskih izprememb in sicer 30. marca 1914. Med drugimi pešpolk št. 37 z Dunaja v Zagreb in Bileco, 29. pešpolk pa premeste iz Temešvara na Dunaj. Na Dunaj premeste tudi pešpolk št. 44, zdaj v Budimpešti in v Bileci. V III. graškem armadnem zboru premeste lovski bataljon št. 21 v Mitrovico na Hrvaškem, 31. lovski bataljon pa iz Mitrovice v Bruck. V 13. (zagrebškem) armadnem zboru se izvedejo sledeče garnizijske izpremembe: V Zagreb pride iz Dunaja štab in dva bataljona 37. pešpolka, v Stojni Belgrad štab in 2 bataljona 38. pešpolka iz Budimpešte, lovski bataljon št. 21 iz Bruck ob Muri v Mitrovico, 2 bataljona pešpolka št. 70 in štab se odpošlje v Budimpešto. Pešpolk št. 96, premeste s 3 bataljoni v Temešvar, lovski bataljon št. 31 premeste iz Mitrovice v Bruck ob Muri. V 1. (sarajevskem) arm. zboru se izvedejo sledeče garn. izpreme: Iz Dunaja se premesti v Foco 1. bat. pešpolka št. 24, 1 bataljon pešpolka št. 37 premesti iz Dunaja v Bileco. Iz Bilece na Dunaj premeste 4. bataljon pešpolka št. 44, iz Foca v Stanislav pa 2 bataljon pešpolka št. 95. V 16. (dobrovniški) armadni zbor premeste en bataljon pešpolka št. 30 iz Lvova v Nevesinje, iz Nevesinja v Temešvar se premesti 2. bataljon 96. pešpolka.

— Iz Sodražice. V nedeljo, 14. dec. zvečer se je vršila v našem trgu krasna proslava na čast slavljenca preč g. Fr. Travnu kot znak hvaležnega priznanja in obče priljubljenosti tekom svojega 10 letnega vsestranskega delovanja kot naš župnik. Ob mraku splošna razsvetljava trga, umetni ogenj in rakete, med gromenjem topiča na Strmci in klenkanjem v Sodražici in nad Globeljo. Po trgu pa se je vršila ob veliki udeležbi vseh slojev prirejena veličastna serenada raznih naših društev. Nato so se zbrali društva in zastopniki naših zavednih občinskih mož, na čelu gg. svetovalca Oražem in Maršič, v prostorih g. Antona Lovrenčiča, kjer se je družba razvila v pravo ljudsko veselico na čast g. slavljenca.

— Iz Ljubnega na Gorenjskem. V pojasnilo dopisniku »Slovenskega Naroda« v šteč. 275. Soglasno je naš občinski odbor imenoval gosp. dr. Lampeta častnim občanom in vsi odborniki so diplomu tudi podpisali. Sedaj pa pride naš zaspani dopisnik »Slov. Naroda« in vprašuje kakor sam tujec v Jeruzalemu, kake zasluge ima dr. Lampe za našo občino. Ali ne pije tudi ta dopisnik vodo našega vodovoda? Potem naj se spomni, da je naš vodovod v prvi vrsti zaslug gosp. dr. Lampeta, katerega tako nesramno napada. — Kaj je naša občina pridobila z vodovodom — to se ne da ceniti in ker se vsi tega zavedamo, imamo tudi čuti hvaležnosti. — Sicer pa je dopisnik pisal malo prežgodaj o obljubah g. dr. Lampeta, koritu, tramvaju, Završnici itd., kajti tedaj dr. Lampeta niti doma ni bilo in zaspanemu dopisniku se je to najbrže le sanjalo. — Dopisnik bode morebiti zahteval, da damo diplomu človeku, ki je gradil čez »Suh-potoko« most, ki je stal 1600 do 1800 K in kateri še občini do danes ni plačal 600 K. Gospod Ambrožič pa vendar ne bo mislil na diplomu, čeravno je bil dvakrat, enkrat po »pomoti«, enkrat pa z izžrebanjem občinski odbornik, ker se šteti ne zna. Toliko v pomirjenje krvi!

— 23 dni brez hrane. Iz Zdol pri Brežicah nam pišejo 23. t. m.: Čudno življenje živi neka tukajšnja 35-letna deklina. Ime ji je Jožefa Zupančič; že od mladega je nekoliko slaboumna in za nobeno delo. Telesno pa je izredno krepka in zdrava. Obutve na nogah ne trpi ne po leti ne po zimi; ponoči trdno spi in večkrat tudi podnevi po par ur. Zadnji čas pa ne uživa nobene hrane razen vode; ako ji domači ponudijo kako jed, se ježno obrne proč ter zbeži na peč ali pa v na prosto. Sedaj že 23 dni živi ob sami vodi.

— Zastrupljenje s plinom. V noči od 22. na 23. t. m. sta dva železniška delavca Franc Čermak in Leopold Furlan zakurila v peči svoje spalnice s premogom, predno sta legla k počitku. Drugi dan so ju našli pa nezvestna in kot taka sta bila prepeljana v kandijsko bolnišnico. Dognalo se je, da sta zastrupljena s plinom, ker se jima je kadilo iz peči. Popoldne sta prišla zopet k zavesti in sta čudeč se povpraševala, kako sta prišla v bolnišnico.

— Vsled alkohola padla in zmrznila. Anton in Marija Oven iz Dobropolja sta kot delavca pri železnici v Prelogah. Na »kontezine« dan sta od gostilne do gostilne popivala in sta se špiritovca tako napila, da je 50-letna Ma-

rija padla na cesti. Anton jo je pobiral in ko je uvidel, da ne more nič, jo je pustil in odšel v bližnjo gostilno. Tam je dejal, ko so vprašali, kje ima ženo, da je obležala na cesti. Prigovarjali so mu, naj gre po njo, on pa je dejal: »Če vrag prej pogine, bolje za me, prej bo mir.« — Iz Novega mesta se je pripeljal pozno v noč zdravnik dr. M. Offner. Ta je ženo na cesti ležečo videl in konstatiral, da še mrmra. Vzlic hudi zimi je ni vzel na voz, temveč jo pustil na cesti, pač pa povedal je to v četrt ure oddaljenih Prelogah žandarmeriji. Ta je po preteku pol ure prišla na lice mesta in zamogla je konstatirati smrt. Moža bo gosposka posvarila, zdravnika pa vest.

— Umrl je v Ptujtu nadučitelj Ivan Kaukler.

— Pristaniške doklade v Trstu. Odposlaništvu državnih uradnikov je namestnik izjavil, da dobe uradniki tudi leta 1914 pristaniške doklade.

— V Libiji padli Dalmatince. Laško vojno ministrstvo je poslalo očetu v libijski vojski padlega poročnika Oddona de Nakić, doma iz Zadra, spominsko kolajno.

— Tatvine v Trstu. Policija je zasledila velike tatvine železnin iz trgovina Greinitz in je zaprla tri osebe, pri katerih so se našle zaloge ukradenega blaga. Tatove pa še iščejo.

K ožji deželnozborski volitvi v Idriji.

Se nobene volitve v Idriji niso toliko prahu dvignile kakor ravno kar dokončane. Pri prvih volitvah se je pokazalo, da je S. L. S. nepričakovano napredovala. Dosegla je 181 glasov, za 34 več kot narodno napredna in za 55 glasov je nadkrilila soc. demokratično stranko. Kako bode pri ožji volitvi, se je vse povpraševalo in marsiktera stava sklenila, ker so liberalci, kakor »Zarja« priznava, demokrate osleparili za en mandat v dež. zbornici, ker jim je Gangl odvzel oder v našem gledišču, ker jih v javnih lokalih prezirajo, četudi so v dolgoletni zvezi med seboj, so se nekateri demokrate zaklinjali, da Gangl ne volijo. Agitiralo se je prav pridno od vseh treh strank. A mi smo bili daleč zdej za zavezniki. Oni so obljubovali volilcem: imate sina brez posla, ga vzamemo pri občini v delo, vaš dijak je v realki, se mu bode slabo godilo, ako ne boste z nami, in obljubovalo se je našemu volilcu električno luč pri hiši, nova pot do nje, cement za popravo itd. Naši agitatorji so zamogli le apelirati na možatost in samostojno prepričanje, a to se pri marsikaterem šele razvija. In vkljub tako slabotnim sredstvom smo nadkrilili precej nasprotnike. Do zadnjega dneva se ni vedelo, kako izpade ožja volitev. Obdelovali so demokrate na vse strani. Kar tri stranke so med njimi nastale. Ena, naj se da samo toliko glasov Ganglu, da je izvoljen, druga, da odda prazne listke ali zapiše zopet Etbin Kristan, nekteri celo raji Arkota kakor Gangla, on nam je bližji. Brali so sicer oklic v Zarji, naj oddajo, četudi s krvavečim srcem, glas za liberalnega kandidata, a na drugi strani v isti številki je zopet zdelovala Zarja liberalce kot sleparje, da je podrla, kar je prvi strani priporočala. Odločni demokrate so še vedno ponavljali: nikar se ne obešajmo na frak liberalcev! Kako so se zlimali in kaj

„Spet na u nč. Tri ure že stujm tlela in zmrzujem, pa nubenga zajca, ja še mačke ni na spregled.“ gudrnou je gerspud Hribar med zubmi in przdigvov zdej ena zdej druga noga, de b h tlem na prmrznu. „Pulitka sm ubesu na kou, ke sm vidu, de nimam pusebne sreče iz no in prjeu sm za flinta; pa kokr videm u iz jaga glih in tak šmorn kokr iz pulitka, če ne še več. Prehladu se um prou salamihlsk, družga nč, pol um pa ležu bulan in hrecu um nuč in dan.“

Iz usa jeza je vrgu kust ud purmanuga bedra pu sneg, namoču mejčken soj grl iz Flurjanam in uzeu spet flinta u roka: „Se pu ure um pučaku, če u kej, če na u nč um šou pa dam, ubesu flinta na kluka in nekol več ja na um pugledu. Ket pulitkar sm ustrelu kozla; ket jager pa nč, trikrat nč. Ket pulitkar sm sedou lepu na gorkem, kodr sm strelu kozle, ket jager morm pa tlela zmrzvat in soj dragucen žeuļejne u navarnost pustaulat. A nism naumn? Nej m edn reče, če nism res naumen. Figa, se pu ure na um več tlela zmrzvou, kar dam grem pa se um preubleku in se udepelu preke Iblan naravnast h gerspude dohtar Taučari, de se pumenma in nardova plan. Druh teden uja volitve u deželu zbor in zame ta nar leuš prložnost, de lohka pusvetim soje muči leberalcem u kurist. Vem, de me uja sprejel iz

razprustrtem rukam; še kašna baklada m uja naredel, če jm um puvedu, de mislem stopt spet na čel zgeblenah oučic in jh prpelat na pot, ke sa ja zadne čase. udkar sm ubrnu jest soja puzornast na zajce, tku temelit zgrešl.“

Tku je gudrnou gerspud Ivan Hribar sam zase vrgu flinta na rama in pu ure pu tem je že zasmrdel pu Cerklah pu bencine in gerspud Hribar je uddrdrov preke Iblan izročat soja duša in telu leberalcem na razpulgajne. In ena dobra ura pu tem je že sedou u pisarn gerspuda zdejšnega žepana Ivana Taučarja in gledala sta se ud ubličja do ubličja in s stiskala ruke, de sa kusti pokale ud same lbzen in prjatlstva.

„Srečne uči!“ razveselu se je gerspud dohtar Taučar, ke je stopu gerspud Hribar u negava pisarna. „Kašn srečn slučaj je pa prnesu tebe, lub moj prjatu, pu tku dougem čas spet h men? Oh, prid, prid bliži ne moje prsa“ de te stisnem na srce, ke je tulk časa zdehvou pu teb“, in dva stara prjatlta sta se ubjemala in kešvala, de sa jima začel žnabli utekat.

Ke sta se naveličala ubjemati in kešvat, spounu se je gerspud dohtar Taučar, de b sojmo starmu prjatu pustregu iz kašna dobra kaplca. Al ke u pisarnah punavad ni družga tekočga na razpulgajne, kokr tinta, puklicu je sojga pisarja, mu stisnu u roka ena

kronca in mu naroču, de nej skoč zraven h Novakuviče pu ene pu litra refoske in pa mal šunkna in salam nej mu nameša. Gerspud Hribar pa je ta gerspud dohtar Taučarjuva gostalubnast še u prauu čase zamerku in ja prepereču:

„Hvala, prou lepa hvala, doktore! Kumi pred ena ura sm ubrau en ceu purmanu beder tku, de zdela res nimam nubenga apetita. Čes pa ti žejen, t pa tud ni treba pušilat h Nuvakuviče pu pijača; tlela mam še več ket pu flaše Flurjana, ke sm ja mou iz saba na jag. Na, kar pi in se pukrofti, jest ga mam zadost za dupoune.“ In gerspud Ivan Hribar pumulu je gerspud dohtar Taučari flašca, ke ja je ta na en šluk izpraznu.

„Ha, dobr je biu,“ puhvalu je gerspud dohtar Taučar pijača in se ubližnu. „Tku, če res misleš, de t na u dišala pijača zdela dupoune, se pa tlela used in m puveč, kua je kej nouga pr teb. Ja, pa sukna udlož. Tlela mama topl in prehladet b se znou, ke uš pršou vn na frišn zrak.“

Gerspud bivši žepan Ivan Hribar je udložu sukna in klubuk in se u sedu nasprut zdejšnega žepana gerspuda dohtar Taučarja in gledala sta se, kokr sm že reku, iz ubličja du ubličja.

„Doktore,“ začeu je gerspud Hribar. „Doktore! Lep čas je že meniu, kar sm ubesu pulitka na kou in začeu pu Gu-

rejskem zajce pregajnat in hodet pušlat, kuku divi petelini pujeja. Ke ceu ta čas nism naredu nubene škode ne zajcem ne petelinem, sploh nubenzvale, razun purmanem in druh dumač perutnin, biu sm med deujačna splošn prluhlen in spuštvan in pučutu sm se še precej dobr na sojem pusestvu med cerklanskem susedem. Ta samota in pa smola iz jaga m je pa začela zadne čase tku presedat, de nimam nubenga ubstanka, nubenga vesela več du lepe naše dumuvine; u src pa se m je začela tem bl glasnu uglašat lbezen du mojih lubeh Iblančanu. Kar nestrpen sm ratu naenkat; in dons zjutri, ke sm spet stau in zmrzvou tam za enmu grmoujam in čaku, de b pršou kašn scagan zajc in se iz moja flinta, ke sm ja mou na grmouje prslonena, ukul prnesu, padl m je naenkat u glava in pršou sm du spuznajna, de je prouza-prou ena velika škoda zame, ke tkola lenoba pasem, ke morm vnder vedet, de tulk in tulk taužent Sluvcnu kuprni pu men, ke morm vnder vedet, de jaga ni zame in de sm za use kej višiga ustvarjen. Natura moja m ni dala več miru in vest m je ratala tku težka, de sa se m kar kulena pud no šebil. Vrgu sm kust ud purmanuga bedra, ke sm ja glih uberu, deleč preč ud sebe, hitu dam, se preubleku, u sedu se u autumubil in „tef-tef-tef-tef“ uddrdrou preke Iblan naraunast h teb, lub moj pr-

so vse naprednjaki obljubili, je sedaj še tajno. Moralo je biti že precej zdatnega, da so jim dali 95 glasov od 126, katere so vlovili pri prvotni volitvi. Nekaj jih je stanovito ostalo, nekaj dalo prazne glasovnice, oni, katere so nam pri prvotni volitvi odvrgli, so se povrnilo zopet k nam, da smo zato napredovali za 21 glasov. Kako se nova zveza pokaže, koliko časa bode solidarnost trajala, bomo še videli. Najbrž bodo zopet demokrati na led speljani.

Ljubljanske novice.

Ij Velik Silvestrov večer priredi v veliki dvorani hotela »Union« slovensko glasbeno društvo »Ljubljana«. Sporred bo velik, prvovrsten.

Ij Božične in novoletne razglednice »Slovenske Straže« se prodajajo v Ljubljani v naslednjih prodajalnah oziroma trafikah: Prodajalna Kat. tisk. društva (pri Ničmanu), Ivan Gajšek, Sv. Petra cesta, A. Škulj, Poljanska c., Okrupa Ana, Resljeva cesta, Češnovar Angela, Kolodvorska ulica, Podboj Iv. Sv. Petra cesta, trafika Šoukal, pred Skofijo, na Dunajski cesti trafike: Štrkovič, Blaž in Saje, Pihler Ivana, Kongresni trg, Josipina Kleinstein, Jurčičev trg.

Ij Šentjakobsko prosvetno društvo ima danes na sveti večer ob 9. uri v društvenih prostorih božičnico. Vstop prost. Vabimo.

Ij Podružnica S. D. Z. za Ljubljano in okolico priredi v soboto 27. t. m. izlet v Vevče (zbirališče ob četrti na 2. uro v parku pri sv. Petru).

Ij Iz pisarne slov. gledališča. Tekom tega in prih. tedna se vprizore štiri dramska dela v tej sezoni prvič, in sicer burka »Nervozne ženske«, veseloigra »Navihanci«, drama »Zemlja« in igrokaz »Miljonarček«. »Nervozne ženske«, ena najzabavnejših burk, kar smo jih videli na slovenskem odru, se vprizori pod režijo g. M. Skrbinška že v petek, dne 26. t. m. zvečer. Razun tega se ponove ta teden igri »Brat Martin« in »Svetinova hči«, ki sta imeli obe pri našem občinstvu velik uspeh. Nedeljo, dne 28. t. m. se vprizori noviteta »Navihanci«, finejša veseloigra, katere vsebina je povedana deloma že v nemškem naslovu: »Wie er seine Töchter verheiratet«, in ki torej obljubija jako zabaven večer. Prihodnji teden in sicer v nedeljo, dne 4. jan. 1914 se vprizori drama »Zemlja« z g. ravnateljem Borštnikom v ulogi Kremenca. Na dan Sv. treh kraljev se ta drama popoldan ponovi, medtem ko se vprizori zvečer prvič za božični čas primeren igrokaz »Miljonarček«.

Prepovedan film. Berolinski policijski predsednik je v kinodrami »Satan« prepovedal oni del filma, ki predstavlja Jezusovo življenje; prepoved je utemeljil s tem, »da predstavljanje Kristusovega trpljenja v kinematografu žali religiozni čut.« Višje upravno sodišče je to umestno prepoved v celem obsegu potrdilo.

Požar v premogokopih. 8 dni že divja požar v premogokopih Argt. kakor iz Vladivostoka poročajo. Ko se je vnel požar, je delalo v jami 50 Kitajcev. Iz rogov se dviga plamen.

jatu. In zdej, kokr videš, sm tle pr teb, de se pusvetjem s teboj, kua m je ta nar preh za strit, de prideja moje neprecenlive muči narude u kurist in blagor.«

„Dobrodošu, Ivane! Buh te žiu! Nazrečensk me veseli, de s pršou du spu-znajna, de s putreben Sluvenecm pu-sebn zdej ub vultvah, zdej ke se za usak glas bijema, kokr za kašn kralestu. Se enkrat: Dobro došu! Scer nam u Iblan na pride glih tku hedu trda, al čem več uma mel glasou, tem sjajnejša u zmaga.«

„Prjatu doktore! Midva se mende na zastopva pupolnem. Jest nism pršou teb punujat soj glas za deželnazborske vultive, ampak pršou sm h teb prouzaprrou pu vaše glasove, pu glasove leberalne stranke, ke jh neubhodn putrebujem, če čm pridet u deželn zbor in pusvetet soje muči kuristem dumuvine.«

„A tku, tu je pa use kej družgal« zdihnu je gespud dohtar Taučar in začeu je spreminat farbe, ket kašna žabja mlakuža. No, pa gespud dohtar Taučar se zna premagvat in sam sebe zatajvat, de nekol tagca. Kar naenkat se mu je spet ubraz zasvetu in uči sa mu zažarele, kokr de b se za Krimam zablskal: „A tku!“ zavrisku je ud vesela, „zdej s nam pa še stukač bi dobr došu. Takeh mož, kokr s ti, krvau putrebujema za urajne naše ledine. Res, prou udkritasrčen te puzdraulam na branike naše dumuvine!“

(Naprej prhodnč.)

Pristanišče v Portsmouthu zažgale sufragetke. Strašen požar v pristanišču Portsmouth so vprizorile sufragetke.

Orožniški poročnik morilec. V Rabu je ustrelil svojo ženo orožniški poročnik Arpad Dano.

Prošnja poznanijskih Poljakov na papeža. Poznanjski Poljaki so nedavno imeli svoj shod na Holandskem, kjer so med drugim sklenili, da pošljejo k sv. očetu deputacijo, ki naj ga prosi, da se že končno enkrat imenuje škof za gneznoško-poznanjsko škofijsko stolico, ki je že osem let osirotela.

Velik požar v New Yorku. V neki veliki hiši z delavskimi stanovanji v New Yorku je nedavno izbruhnil požar. V zadnjem hipu so iz ognja rešili krog 100 oseb — večinoma Kitajci, Poljaki in Rusi. Dve odrasli osebi in dva otroka so našli smrt v plamenih.

Utihoapljanje smodk in cigaret. Carinske oblasti v Karlovih varih so prišle na sled velikemu tihoapljanju s cigaretami in smodkami, ki se je vršilo že kakega pol leta. Dognalo se je, da je neka draždanska tovarna izdelovala smodke in cigarete, ki so bile po obliki popolnoma istovetne z dotičnimi avstrijskimi režijskimi izdelki, a iz mnogo slabšega tobaka. Te potvorbe je potem tvrdka potom tihoapcev spravljala v Karlove vari in okolico. V zadnjih šestih tednih je tako spravila v promet nad tri milijone šport-cigaret. Zadnje dni so oblasti konfiscirale velike pošiljave potvorjenih tobaknih izdelkov. Ponarejene smodke so večinoma vrste trabuko in britanike.

Telefonska in brzojavna poročila.

STÜRGKE ODSTOPI.

Praga. »Union« trdi, da Stürgke odstopi in pride na njegovo mesto Bienerth. Namestništvo na Nižem Avstrijskem bi pa sprejel princ Hohenlohe. Brčas se gre tu za kombinacijo, ki sedaj še ni aktualna.

IZ DALMATINSKE STRANKE PRAVA.

Split. Tu se je 22. t. m. vršila seja Stranke prava. Zbralo se je preko stotine delegatov. Zborovalo se je o organizaciji stranke. Sprejela se je resolucija, da se osnuje Hrvatski denarni zavod v Dalmaciji. Preko napadov dr. Drinkovića in Krstelja se je šlo na dnevni red. Za predsednika uprave se je izvolil dr. Prodan, za podpredsednika dr. Trvce, v vrhovno upravo v Zagrebu so se izvolili Prodan, Trvce, Dulibić, v hrvatsko-slovenski odbor dr. Dulibić. V nedeljo se je vršila v Šibeniku seja Poljedelske blagaine, koje predsednik je bil dozda dr. Drinković. Navzočih 500 članov. Za predsednika je bil izvoljen dr. Dulibić.

ČRNOGORSKA KRALJICA ZBOLELA.

Cetinje. Črnogorska kraljica je hudo zbolela.

OPOROKA RAJNEGA KARDINALA RAMPOLLE SE NAŠLA.

Rim, 24. dec. Oporoko rajnega kardinala Rampolle so našli. V redu so tudi vsi vrednostni papirji in dragocenosti. Zgodovinske dokumente je rajnik že ko je odstopil, izročil svojemu nasledniku kardinalu Merry del Valu.

Rim. Kardinal Rampolla je zapustil 1 milijon lir denarja in za 1 milijon dragih kamnov.

POSREDOVANJE MED POLJAKI IN RUSINI.

Lvov, 24. dec. Gališki deželni maršal grof Goluhowski namerava 28. t. m. sklicati konferenco poljskih in ruskih voditeljev.

KORUPCIJA MED PARLAMENTARCI.

Praga, 24. dec. »Pravu lidu« objavlja članek, ki izjavi, da so ob zadnjih državnozbornih volitvah na nekem volivnem shodu očitali bivšemu ministru Prašku, da je dobil iz dispozičnega zaklada 200.000 K za volivne stroške češke agrarne stranke. »Pravu lidu« Praška poziva, da maj zadevo pojasni.

NOVE ODBOLŽITVE O DLUGOSZOVIE PODKUPOVANJE.

Dunaj, 24. dec. Rusini so vložili interpelacijo, ki dolži Dlugosza, da je velike svote deželne zveze galških petrolejskih producentov porabil za agitacijo in za umazane spekulacije na borzi ter je tako veliko ljudi uničil.

BARONICA POPPER TOŽI DASCZYNSKEGA IN BREITERJA.

Dunaj, 24. dec. Baronica Popper je vložila proti poslancema Dasczynskemu in Breiterju tožbo radi častikraje, ker sta zaklicala v zbornici, ko se je njeno pismo Dlugoszu čitalo: »Taka pisma se lahko v Galiciji za 5000 kron kupijo.«

PREGANJANJE RUSINOV NA OGRSKEM.

Budimpešta, 24. dec. Glavna razprava proti Rusinom se prične nepreklicno 29. decembra in se ne odgodi, kakor so nekateri listi poročali.

ZASEDANJE HRVAŠKEGA SABORJA.

Zagreb, 24. dec. »Narodne Novine« so objavile kraljev reskript, ki sklicuje hrvaški sabor 27. decembra. Slovesna otvoritvena seja je napovedana ob 11. uri dopoldne. Ban baron Skerlec prečita kraljevo lastnoročno pismo. Starčevićeva stranka prava zboruje v petek popoldne, Frankova stranka prava konferira 27. t. m., predno se sabor otvori. Za starostnega predsednika se izvoli najbrže pravaš Mileusnić.

OTVORITEV BOSENSKO-HERCEGOVSKEGA SABORA.

Sarajevo, 24. dec. 29. t. m. se otvori zasedanje bosensko-hrvaškega sabora. Oviru zdaj ni, ker je vladar predsankcioniral jezikovno predlogo, kar je večina zahtevala. V otvoritveni seji na zahtevo Srbov deželni načelnik pojasni, zakaj se je meseca majnika proglasilo izjemno stanje in zakaj so srbska društva razpustili. Seja bodo trajale do konca decembra, nakar sledi odmor do srede januarja. Za predsednika saboru bo imenovan mohamedanec dr. Safvet bej Bazagić, za podpredsednika pa Srb Dimović in Hrvat dr. Mandić.

PRAVILNO AVSTRIJSKO.

Dunaj, 24. dec. Letalec Rajmund Nimfuhr je svojo varnostno pripravo, ki zabrani padec letalnih strojev, predal angleški vladi za 500.000 K. Svojo iznajdbo je zastonj ponudil avstrijski vojni upravi, ki jo je pa odklonila.

TISKARSKO GIBANJE.

Opava, 24. decembra. Uradna »Trop-pauer Zeitung« izhaja vsak drugi dan, »Freie schlesische Presse« ne izhaja, »Deutsche Wehr« pa redno vsak dan izhaja, ker dela s stavci-inozemci, ki niso člani socialnodemokratske dunajske zveze črkostavcev.

UREDNIKI — STAVCI.

Praga. Tukajnji listi so pričeli zopet izhajati. Stavijo jih uredniki.

SKRAJŠANJE ŽELEZNIŠKE ZVEZE BEROLIN - CARIGRAD.

Bukarešt, 24. dec. Kralj Karel je zaslusal bivšega turškega ministra Bacarifo v zadevi skrajšanja železniške zveze Berolin - Carigrad. Nova zveza naj bi bila Berolin-Myslovice-Lvov-Črnovice-Itzkany-Buranjeni-Dobrič-Tirnova-Carigrad.

BOJI V ALBANIJI.

Pariz, 24. dec. Iz Beograda se poroča, da se je bil pri Strugi hud boj med pristaši in nasprotniki Essad paše.

Valona, 24. dec. Zanikavaio se poročila srbskih listov, da se je bil od 12. do 19. zahodno od Debra boj med vojaki začasne vlade in vojaki Essad paše. Pač se je boj pričakoval, a vojaki Essad paše so se umknili, ker so dohajala oiačenja iz Elbassana vladni armadi.

UKOR UREDNIKU LISTA »EL-SÄSSER«.

Berolin, 24. dec. Zveza pisateljev je oistro pograjala postopanje urednika lista »Elsässer«, ker je objavil imena rekrutov, ki so o izjavah poročnika Forstnerja javnosti poročali.

V BELGRADU OBSOJENI OGRSKI DRŽAVLJAN.

Belgrad, 24. dec. Sedemletno ječo je prisodilo sodišče ogrskemu državljanu Franu Ilankoviću, ki je bil obtožen, da je v prilog Avstrije vohunil.

IZBRUH OGNJENIKA NA HEBRIDIH. Trinajst krajev uničenih. — 1000 ljudi mrtvih.

Pariz, 24. dec. »Herald« brzojavlja iz Sydneya, da je, ker so ognjeniki pričeli bruhati, popolnoma uničenih 13 krajev. Med 1100 prebivalci je ušlo smrti le 180 ljudi. Ognjeniki na Arhipelskih otokih vedno hujše delujejo.

CERKEV POGORELA.

Šemnice, 24. dec. V Niederfrohni je pogorela do tal župna cerkev. Župnišče so rešili.

DVA MILIJONA ZA TRI TIZIANOVE PODOBE.

Cincinatti, 24. dec. Gospa Amory je kupila tri Tizianove slike »Filip II.« za dva milijona in jih darovala muzeju v Cincinattiju.

MONA LISA.

Rim, 24. dec. Rimljani hite v Bor-gese dvorano, kjer je Gioconda razstavljena. 15. januarja se zbere 50 vseučilišnikov v Milanu, da spremlijo Giocondo v Pariz.

GLAD NA JAPONSKEM.

Tokio. V več provincijah vlada ve lik glad.

VIHARJI.

Hamburg. Vsled viharjev v Severnem morju je utonilo 52 pomorščakov.

STAVKA MESARSKIH POMOČNI-KOV.

Pariz. Mesarski pomočniki so stopili danes vsi v štrajk. Vsled tega vlada ob praznikih velikanska draginja mesa.

Mnenje g. dr. B. Szybowski-ja, ordin. em. materinstva in klinike za ženske bolezni

v Varšavi.

Gosp. J. Serravallo

Trst.

Vaše železnato kina vino Serravallo sem rabil v slučajih oslabelosti in po operacijah in bil sem z doseženimi uspehi popolnoma zadovoljen.

Varšava, 22. aprila 1911.

Dr. B. Szybowski.

Steckenpferd- Mijino mlečno milo

je stekoprepj neobhodno potrebno za racionalno negovanja kože in lepote. Vsakidan priznalnica. Dobi se povsod à 80 vinarjev.

KLAVIR

se prodaja ali pa odda v najem. — Poizve se Sv. Petra cesta šteč. 51 v Ljubljani. 3936

Jernej Jelenič, posestnik, trgovec, tovarnar kisa in gostilničar

pri

MAJARONČKU

na Stari poti št. 1.

v Ljubljani se najvilludneje pri-poroča vsem velecejenjem gostom kakor tudi odjemalcem kisa in vina ter vsem prijateljem in znancem.

Obenem naznanjam tudi velecejenjem ženinom in društvom, da sem naredil moderno sobo, katera je na razpolago.

3938

V globoki žalosti potrli naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena hčerka in dobra sestra gospodična

Hedvika Singer

danes ob 10. uri dopoldne mirno in vdano presečila se v večnost. Pogreb ljubljene pokojnice se bode vršil dne 25. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Gosposka ulica št. 4 na pokopališče k Sv. Križu.

Blag ji spomin!

Ljubljana, 22. decembra 1913.

Žalajoči ostali.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Novoletna inventurna prodaja

Ker je preostalo še mnogo blaga se bode radi generalne inventure razprodajalo po najnižjih cenah. Kakor na primer: Zimske suknje, prej K 40—, K 50—, sedaj K 20— K 24—; moderni rogleni in obleke, prej K 30— K 60— sedaj K 15— K 25— Istotako se prodaja damska konfekcija pod polovično ceno.

Angleško skladišče oblek O. BERNATOVIČ Mestni trg 5—6. 2920